

Kerro viimeinkin, mitä neo-institutionalismi oikein on!

Lowndes, Vivien & Roberts, Mark. Why institutions matter. The new institutionalism in political science. Houndmills: Palgrave Macmillan, 2013. 236 s.

Vanha intialainen tarina kertoo näkövammaisista perehtymässä salaperäiseen otukseen. Osatotuksista kutoutui käsitys siitä, että otus oli elefantti. Osatotuudet ovat vallalla myös ulkopuolisten esittäessä käsityksiään neo-institutionalismista. Liikaa vaikutusvaltaa on jäänyt Hallin ja Taylorin (1996) jaottelulle ”rationaalisen valinnan” mukaiseen, historialliseen ja sosiologiseen institutionalismiin. Jaon puutteena on sen osioiden päällekkäisyys. Peters (2011) erottaa seitsemän ja Lowndes ja Roberts yhdeksän neo-institutionalismin suuntausta. Muiden lähteiden perusteella suuntauksia löytyy helposti kymmenkunta lisää.

Vaikka B. Guy Peters on politiikan tutkija, moni maamme hallinnontutkijoista tuntee hänet henkilökohtaisesti. Poliitiikan tutkija on myös Vivien Lowndes, mutta hän on erityisesti tutkinut kunnallispolitiikkaa, joka maassamme lukeutuu hallinnon tutkimuksen piiriin. Jos joku vielä epäilee arvioidun teoksen relevanssia hallinnontutkimukselle, voidaan korostaa sen analogisuutta ”organisatorisen institutionalismin” kanssa (Greenwood ym. 2008). Vain muutamit teoksen teemoista ovat sisäänlämpiävästi valtio-opillisia. Maamme kansainvälisesti verrattain tuntemattomasta hallinnon ja organisaatioidenkin tutkimuksesta poiketen varsin moni ruotsalainen ja norjalainen on ponnahtanut suoranaiseksi tutkimuksen maailmannimeksi nimenomaan neo-institutionalistina (Ahonen 2012). Yhdysvalloissa vahva neo-institutionalistinen sosiologia sen sijaan paljolti puuttuu Pohjoismaista.

Lowndes ja Roberts tarkastelevat monia analogisia kysymyksiä kuin W. Richard Scott (2013) klassikkoteoksessaan. Lowndesin ja Robertsin teos on kuitenkin rakenteeltaan, tematiikaltaan ja esitystavaltaan selkeämpi. Scottin teosta vaivaa pitäytyminen funktionalistisen yhteiskuntatieteen perinteeseen kolmijaossa institu-

tionalismin regulatiiviseen, normatiiviseen ja kulttuuris-kognitiiviseen ”pilariin”. Vaikka korostettaisiin kolmijaon analyttistä luonnetta, kokemus osoittaa, että moni lukija ymmärtää asian väärin eli empiiriseen tapaan. Sama ongelma kuin Scottilla esiintyy neo-institutionalismin viitatuimmassa klassikkoartikkelissa (DiMaggio & Powell 1983). Alan toiseksi viitatuin klassikko ja siitä juontuva tutkimus on sijaan ongelmasta vapaa (Meyer & Rowan 1977, Krücken & Drori 2009).

Lowndesin ja Robertsin harjoittama historiankirjoitus neo-institutionalismin kolmine kehitysvaiheineen ei ole ongelmatonta. Kriittisen lukijan mieleen nousee kysymys siitä, onkohan muutos tosiaan tapahtunut noin deterministiseen tapaan. Toisaalta tekijöiltä ei tule odottaa liikaa. Ovathan he tähänneet vain vaativan tason oppikirjan laatimiseen.

Kirjoittajien soveltama kolmijako ”säätöihin”, ”käytäntöihin” ja ”narratiiveihin” nostaa esiin kyllin erilaisia elementtejä, jottei funktionalismin vaaraa synny. Kolmijaon pohjalta kirjoittajat tuovat esiin ratkaisuja siihen neo-institutionalismin ongelmaan, ettei se ole aktiivisesti tutkinut institutionalisoitumisen perusteita (Powell & Colyvas 2008). Teoksen neljä varsinaista sisältöjaksoa tarkastelevat ajantasaisesti ja perehtyneesti neljää teemaa: institutionaalista valtaa ja toimijuutta (*agency*), institutionaalista muutosta, institutionaalista erilaisuutta ja instituutioiden muotoilua. Kirjoittajat tarjoavat vastauksia kysymyksiin, joita ovat nostaneet esiin sekä neo-institutionalismin sisäpiiriläiset (esim. Roy Suddaby) sekä neo-institutionalismiin perehtyneet ulkopuoliset (esim. Stewart Clegg ja Hugh Willmott). Lowndes ja Roberts suoriutuvat varsin hyvin yrityksissään tarjota aineksia neo-institutionalistiselle vallan ja toimijuuden tutkimukselle, institutionaalisen muutoksen tutkimukselle sekä tutkimukselle siitä, miksei vuosisatainen globaalinen homogenisoituminen ole poistanut institutionaalista erilaisuutta (Pollitt 2013). Instituutioiden muotoilua koskeva jakso teoksessa on tekijöiden omakohtainen lisä neo-institutionalistiseen tutkimukseen.

Lowndesin ja Robertsin teos on häitakseen varsin vapaa täsmällisistä tieteenfilosofisista kannanotoista puoleen tai toiseen. Kuitenkin jo yksistään institutionalisoitumisen perustei-

den erittely vaatii tieteenfilosofisia linjanvetoja (Powell & Colyvas 2008). Tieteenfilosofinen siivistys on laajemminkin tarpeen hallinnon ja organisaatioiden tutkijalle.

Tutkimusmetodista saati tutkimusteknistä pohdintaa teoksessa esiintyy tuskin nimeksi. Tutkimusmetodiikan kysymyksissä Lowndesin ja Robertsinkin teoksen rinnalla luettavaksi voi suositella muun muassa Schneibergin ja Clemensin (2006) artikkelia, kunnes neo-institutionalistisen metodikirjallisuuden puute kenties hellittää. Varsinaisten tutkimustekniikkojensa valinnassa neo-institutionalismiin useimmat suuntaukset ovat eklektisiä (ks. esim. Krücken & Drori 2009). Sopii toivoa, ettei käy niin kuin liian usein tapahtuu yliopisto-opetuksessa; teoria ja tutkimustekniikat ovat kuin Rudyard Kiplingin runon itä ja länsi, jotka tuskin koskaan kohtaavat toisiaan.

Lowndesin ja Robertsinkin teoksen rajoituksista huolimatta sen luetuttamista yliopisto-opintojen osana lähinnä aineopintojen tasolla voi suositella. Teos ei ole kallis edes opiskelijan itsensä hankittavaksi. Halvin verkkokaupan hinta on vain noin 20 euroa.

LÄHTEET

- Ahonen, P. (2012). Administrative research in a neo-institutionalist perspective: Finland, calling for globalization, and the rehabilitation of public administration. *Administration & Society*, 44 (julkaistu sähköinen ennakkopainos). Haettu sivulta <http://dx.doi.org/10.1177/0095399712461911>, 23.11.2013.
- DiMaggio, P. & Powell, W.W. (1983). The iron cage revisited: institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160.
- Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin-Anderson, K. (Eds.) (2008). *The Sage handbook of organizational institutionalism*. London: Sage.
- Hall, P.A. & Taylor, R.C.R. (1996). Political science and the three new institutionalisms. *Political Studies*, 44(5), 936–957.
- Krücken, G. & Drori, G.S. (Eds.) (2009). *World society: the writings of John W. Meyer*. Oxford: Oxford University Press.
- Meyer, J.W. & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340–363.
- Peters, B. G. (2011). *Institutional theory in political science: the “new institutionalism”*. 3. uud. p. London: Continuum.
- Pollitt, C. (Ed.) (2013). *Context in public policy and management: the missing link?* Cheltenham: Edward Elgar.
- Powell, W.W. & Colyvas, J. (2008). Micro-foundations of institutional theory. Teoksessa Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin-Anderson, K., (Eds.), *The Sage handbook of organizational institutionalism* (s. 276–298). London: Sage.
- Schneiberg, M. & Clemens, E. (2006). The typical tools for the job: research strategies in institutional analysis. *Sociological Theory*, 24(3), 195–227.
- Scott, W.R. (2013). *Institutions and organizations: ideas, interests, and identities*. 4. p. London: Sage.

Pertti Ahonen

